

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 448/2018-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Čisárom, Kukučínova 23, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 39/04, v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 133/2012 z 3. mája 2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 39/04, v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 133/2012 z 3. mája 2012, p o r u š e n é b o l i .

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 498,55 € (slovom štyristodevät'desiatosem eur a päťdesiatpäť centov), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný nahradiť na účet právneho zástupcu JUDr. Jána Čisára, Kukučínova 23, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2018 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 39/04 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Ústavný súd na neverejnom zasadnutí 19. decembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka predbežne prerokoval ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa a uznesením č. k. I. ÚS 448/2018-8 z 19. decembra 2018 ju prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky,

o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“).

3. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Milanovi Lalíkovi, ktorému funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 bola vec náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplynulo, že 17. júla 2003 sťažovateľ inicioval pred okresným súdom konanie o zaplatenie sumy 3 823,97 € (pôvodne 115 200,80 Sk) s príslušenstvom z titulu ceny zo zmluvy o dielo na dodávku geodetických prác. Konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 29 Cb 39/04 a podľa tvrdenia sťažovateľa nie je skončené aj napriek nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 133/2012 z 3. mája 2012.

4.1 Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní *„prieťahy pokračujú ďalej, čiže ide o 15 rokov súvislej nečinnosti súdu, čo považujeme za neprimeranú dobu...“*.

4.2 Sťažovateľ ústavnému súdu preukázal, že 24. júla 2018 podal predsedníčke okresného súdu sťažnosť, v ktorej namietal prieťahy v konaní, a ktorú táto vo svojej odpovedi z 10. augusta 2018 neuznala za dôvodnú, *„nakoľko... súd vo veci priebežne koná.“*

4.3 Sťažovateľ je toho názoru, že *„súd konal neefektívne a 4x sa menil zákonný sudca, čo nesvedčí o efektívnosti riadenia súdu“*.

4.4 Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, aby prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prieťahov, priznal

mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 7 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 325,42 €.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika s'ťažovateľa

5. Okresný súd na výzvu ústavného súdu zo 6. februára 2019 odpovedal prípisom sp. zn. 1 SprV 59/2019 zo 7. marca 2019, v ktorom predložil chronológiu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní a vyjadril sa k prijatej ústavnej s'ťažnosti.

5.1 V úvode svojho vyjadrenia okresný súd vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci s poukazom na § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.

5.2 Podpredsedníčka okresného súdu uviedla, že vec bola postupne pridelená celkovo siedmim sudcom, pričom poznamenala, že *„na dĺžku konania mali vplyv aj vstup nového subjektu do konania na strane žalovaného na návrh s'ťažovateľa, prebiehajúce mimosúdne rokovania medzi sporovými stranami, ako aj opakované žiadosti strán sporu o odročenie vytyčených termínov pojednávaní, a skutočnosť, že vec bola predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom opravnom prostriedku žalobcu“*.

5.3 Okresný súd poukázal aj na tú skutočnosť, že *„s'ťažovateľ [redacted] už toho času nie je stranou sporu, keď na základe jeho návrhu, doručeného súdu na pojednávaní dňa 26.02.2019, súd uznesením vyhláseným na pojednávaní pripustil, aby na miesto žalobcu do konania vstúpila obchodná spoločnosť [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]“*.

5.4 Podpredsedníčka okresného súdu ďalej zdôraznila, že *„spis... sa nachádzal v období od 21.06.2012 do 06.06.2013 a od 18.05.2015 do 11.09.2017, t.j. spolu dva roky a 10 mesiacov (správne má byť spolu 3 roky a 4 mesiace, pozn.) na Krajskom súde v Bratislave za účelom rozhodnutia o opravných prostriedkoch strán sporu.“*, a keďže strany sporu majú právo využívať opravné prostriedky, preto nemožno pripisovať predĺženie konania v dôsledku uplatnenia procesných práv strán sporu v neprospech okresného súdu.

5.5 Zákonná sudkyňa pripojila k vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu prehľad úkonov v napadnutom konaní vykonaných zo strany súdu, ako aj strán sporu

a zdôraznila, že zákonnou sudkyňou v predmetnej veci je od 23. mája 2018 a že do oddelenia 39 Cb bolo okrem veci sťažovateľa prerozdelených ďalších približne 520 spisov a zároveň bol spustený nápad nových vecí. Zákonná sudkyňa vyjadrila presvedčenie, že *„v predmetnom súdnom spore som s ohľadom na povahu konania a stav mojej zaťažnosti nespôsobilá prietahy, ktoré by bolo možné hodnotiť ako opodstatnené...“*.

5.6 Po pridelení ústavnej sťažnosti novému sudcovi spravodajcovi požiadal ústavný súd o aktualizáciu stavu napadnutého konania. Podľa oznámenia informačnej kancelárie okresného súdu bol 24. mája 2019 vo veci vyhlásený rozsudok, ktorý dosiaľ nenadobudol právoplatnosť, pretože sa proti nemu sťažovateľ odvolal a spis sa od 16. decembra 2019 nachádza na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Podľa oznámenia informačnej kancelárie krajského súdu je odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 4 Cob 231/2019 a zatiaľ nebolo v predmetnej veci rozhodnuté.

6. Dňa 28. októbra 2019 ústavný súd zaslal vyjadrenie okresného súdu sp. zn. 1 SprV 59/2019 zo 7. marca 2019 sťažovateľovi a požiadal ho o zaujatie stanoviska k predmetnému vyjadreniu.

6.1 Dňa 19. novembra 2019 sťažovateľ doručil ústavnému súdu podanie, v ktorom zaujal stanovisko k vyjadreniu okresného súdu, zdôraznil, že konanie prebieha už 16 rokov a vec nie je právoplatne rozhodnutá, a vyjadril presvedčenie, že *„vec mohla byť rozhodnutá hneď po podaní žaloby z doložených listinných dokladov“*.

6.2 Právny zástupca sťažovateľa zároveň oznámil, že v priebehu konania došlo k zmene právnej formy podnikania sťažovateľa ako fyzickej osoby na nástupnícku právnickú osobu s názvom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]“ a predložil plnomocenstvo nového sťažovateľa.

6.3 Sťažovateľ upriamil pozornosť aj na tú skutočnosť, že *„tento stav právnej neistoty spôsobuje... stres, citovú ujmu a neustále hádky v rodine a na súdoch a má zhoršený zdravotný stav...“*.

6.4 Podaním doručeným ústavnému súdu ešte 19. februára 2019 sťažovateľ oznámil, že *„netrváme na ústnom pojednávaní veci a žiadame od neho upustiť“*.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, vyjadrením okresného súdu, stanoviskom sťažovateľa a prehľadom úkonov uskutočnených súdom v napadnutom konaní dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Chronológia procesných úkonov okresného súdu v napadnutom konaní

8. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z prehľadu úkonov, ktorý predložil okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 SprV 59/2019 zo 7. marca 2019 a z informácií poskytnutých okresným súdom a krajským súdom.

8.1 V obsahu tohto rozhodnutia ústavný súd neuvádza chronológiu jednotlivých úkonov v napadnutom konaní vzhľadom na to, že nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 133/2012 z 3. mája 2012 obsahuje prehľad úkonov do marca 2012 a už zo samotnej dĺžky napadnutého konania je zrejmé, že okresný súd nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal. Napadnuté konanie sa začalo ešte v roku 2003, a aj napriek tomu, že ústavný súd v citovanom náleze prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, doteraz nie je právoplatne skončené.

8.2 Ústavný súd na tomto mieste poukazuje len na tieto podstatné skutočnosti:

Dňa 24. novembra 2014 okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom tak, že žalobu sťažovateľa zamietol.

Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd uznesením č. k. 4 Cob 129/2015-330 zo 17. augusta 2017 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Na pojednávaní konanom 26. februára 2019 okresný súd pripustil vstup obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] do konania na miesto žalobcu.

Dňa 24. mája 2019 okresný súd vyhlásil vo veci v poradí druhý rozsudok, proti ktorému bolo podané odvolanie a spis sa od 16. decembra 2019 nachádza na krajskom súde.

IV.

Právomoc ústavného súdu a východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 39/04.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

13.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

13.2 Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné súdy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

15. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Povinnosť súdu konať bez prieťahov vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (podľa § 6 mal súd v konaní postupovať v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná; § 100 ods. 1 súdu prikazoval, že len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá). Podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je táto povinnosť súdu *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

V.

Záverý ústavného súdu týkajúce sa otázky porušenia práv sťažovateľa

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

18. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že ide o vec, ktorá z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Ústavný súd vyhodnotil, že ani z hľadiska skutkovej zložitosti veci nebol spor náročný a nesmel trvať takú dlhú dobu.

19. Pri hodnotení priebehu napadnutého konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, ktorým je správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd

konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ťarchu sťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Okresný súd vo svojom vyjadrení síce poukázal na to, že niekoľko pojednávaní bolo odročených z dôvodu ospravedlnenia sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu, v kontexte celého konania to však nie je skutočnosť, ktorá by mala vplyv na neprimeranú dĺžku napadnutého konania.

19.1 Skutočnosť, že sťažovateľ [REDAKOVANÉ] postúpil pohľadávku z predmetného sporu na obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorej je podľa výpisu z obchodného registra spoločníkom, pričom o pripustení jej vstupu do konania na miesto doterajšieho žalobcu rozhodol súd uznesením vyhláseným na pojednávaní konanom 26. februára 2019, ústavný súd zoberal do úvahy pri určení sumy finančného zadost'učinenia vzhľadom na to, že od uvedeného dňa sťažovateľ nevystupuje na mieste žalobcu v predmetnom konaní.

20. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní, vychádzal pritom zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

20.1 Ústavný súd mal v danom prípade za úlohu zhodnotiť primeranosť dĺžky konania, ktoré začalo v júli 2003 a do dnešného dňa nebolo právoplatne ukončené, pričom posudzoval obdobie od vydania jeho nálezu sp. zn. IV. ÚS 133/2012 z 3. mája 2012. Už z dĺžky napadnutého konania (ďalších 7 rokov, pozn.) je zrejmé, že okresný súd v ňom nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal.

20.2 Ústavný súd konštatuje, že viac než 16 rokov trvajúce konanie je možné považovať už *prima facie* za extrémne dlhé a samo osebe je dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov. O neefektívite postupu okresného súdu svedčí aj to, že jeho rozhodnutie (prvý rozsudok z 24. novembra 2014, pozn.) bolo odvolacím súdom zrušené.

20.3 Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná. Je zrejmé, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, a preto nie je zlučiteľný s jeho základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

21. Vychádzajúc z argumentácie uvedenej v bode 18 až 20, ústavný súd dospel k záveru, že postupom Okresného súdu Bratislava I vedenom pod sp. zn. 29 Cb 39/04 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

22. Ústavný súd vo vzťahu k ďalšiemu priebehu súdneho konania pripomína, že nový postup pri rozhodovaní v odvolacom konaní je zakotvený v § 390 CSP, podľa ktorého odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Je tak namieste vo vzťahu k rešpektovaniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote očakávať, že ďalším postupom odvolacieho súdu dôjde k dôslednému rešpektovaniu účelu predmetného zákonného ustanovenia, ktorým je zrýchlenie konania rozhodnutím v merite veci.

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

23. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

24. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení označených práv prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov. Keďže okresný súd už v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti v napadnutom konaní meritórne rozhodol a keďže ústavný súd už nálezom č. k. IV. ÚS 133/2012-26 z 3. mája 2012 prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

26. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

27. Podľa § 135 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

28. Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 7 000 €. Svoj návrh odôvodnil predovšetkým skutočnosťou, že k prietahom došlo opakovane a aj napriek tomu, že ústavný súd už raz nálezom rozhodol a prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň sťažovateľ zdôraznil, že „*má 74 rokov a nemusí sa spravodlivosťou dožiť*“.

29. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho

porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, avšak suma požadovaná sťažovateľom nie je primeraná okolnostiam prípadu. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

30. S prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti danej veci (predovšetkým neefektívny postup okresného súdu, skutočnosť, že spis bol v rámci odvolacieho konania vyše troch rokov na krajskom súde a prihliadnuc aj na skutočnosť, že sťažovateľ už nie je stranou sporu v napadnutom konaní), ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 € za primerané (bod 2 výroku nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VII.

Trovy konania

31. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

32. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok roku 2017, ktorá bola podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky v sume 921 €, resp. za I. polrok roku 2018, ktorá bola podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky v sume 980 €.

33. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 (vyjadrenie z 19. novembra 2019)

v súlade § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) právnomu zástupcovi sťažovateľa JUDr. Jánovi Čisárovi, Kukučínova 23, Košice. Odmena advokáta v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby je 1/6 z výpočtového základu, čo v zmysle citovaných ustanovení vyhlášky predstavuje za úkon vykonaný v roku 2018 sumu 153,50 € a režijný paušál sumu 9,21 € a za úkon vykonaný v roku 2019 sumu 163,33 € a režijný paušál sumu 9,80 €. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 (2 x 153,50 € + 163,33 €) spolu s režijným paušálom (2 x 9,21 € + 9,80 €) predstavuje spolu sumu 498,55 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

34. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Jána Čisára, Kukučínova 23, Košice, v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

35. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu